

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos CLXIV. — Izdan in razposlan 12. dne septembra 1918.

Vsebina: (Št. 330—332.) 330. Ukaz o ustanovitvi gospodarske zveze pluto podelujočih obrti. — 331. Ukaz o prometu s pluto vsake vrste. — 332. Razglas, da se izpreminjajo meje vojnih ozemelj v Avstriji.

330.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu s pravosodnim ministrom in ministrom za deželno bran z dne 6. septembra 1918. l.

o ustanovitvi gospodarske zveze pluto podelujočih obrti.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

§ 1.

Priladniki zveze.

Vsa podjetja, ki se bavijo s strojnim podelovanjem ali obdelovanjem plutovine, plute in plutovih odpadkov, nadalje z izdelovanjem, podelovanjem ali obdelovanjem umetne plute vsake vrste, pripadajo gospodarski zvezi pluto podelujočih obrti s sedežem na Dunaju.

S strojnim podelovanjem ali obdelovanjem v zmislu prvega odstavka je umevati porabljanje najmanj enega stroja za rezanje pramov, enega stroja za rezanje kock in dveh strojev za okroglo rezanje.

Tisti obrtniki, ki so že pred 1. dnem avgusta 1914. l. izvrševali svojo obrt kakor izdelo-

valci plutovega blaga, pripadajo zvezi tudi tedaj če le morejo dokazati, da rabijo en stroj za rezanje pramov ali en stroj za rezanje kock in dva stroja za okroglo rezanje.

Tudi v drugih primerih more trgovinski minister, zaslišavši zvezno vodstvo, dovoliti izjeme od pogoja, določenega v drugem odstavku.

Za podjetja, ki se ustanové ali začno obratovati, dokler velja ta ukaz, se začne pripadnost k zvezi z dnem pričetka opravlja.

Podjetja, pri katerih obsega v prvem odstavku navedeno podelovanje ali obdelovanje le del obrata, so gledé tega dela pripadniki zveze.

O pripadnosti k zvezi odloča, ako je kak dvom, trgovinski minister, zaslišavši vodstvo zveze, po svobodnem preudarku.

§ 2.

Namen zveze.

Naloge zveze so:

- a) voditi natančen pregled o delovnih razmerah in obratnih uredbah podjetij, ki prihajajo v poštev, poizvedovati o zalogah, izdelovanju in razpečavanju, ako treba, s sodelovanjem pristojnih trgovinskih in obrtnih zbornic;
- b) staviti predloge in sodelovati gledé vseh naredb, ki se nanašajo na preskrbovanje

plutove industrije s potrebnimi sirovinami in pomožnimi snovmi ter gorivom:

- c) odkazovati sirovine in pomožne snovi ter gorivo posameznim podjetjem, ako ima zveza pravico razpolagati s temi stvarinami;
- d) uravnavati in pospeševati produkcijo in razpečevanje plutovih izdelkov;
- e) uravnavati cene in prodajne pogoje;
- f) svetovati osrednjim oblastvom, kadar oddajajo naročila;
- g) sodelovati ob uravnavi vprašanj gospodarske uprave, ki se tičejo pluto podelujočih obrti, zlasti pri vseh naredbah za uravnavo in pospeševanje izdelovanja ter uvoza in izvoza, ob izdajanju in izvrševanju uvoznih in izvoznih prepovedi, ob naredbah na polju trgovinske politike in socialne skrbi, uravnave delovnega razmerja in delovnega izkaza in pri vseh vprašanjih, ki se podajajo ob razoroževanju in prehodu v mirovno gospodarstvo, končno izvrševati na to se nanašajoče odredbe, kolikor izroči to zvezi trgovinski minister.

§ 3.

Pravno svojstvo zveze.

Zveza je juristična oseba in na zunaj jo zastopa zvezno vodstvo (§ 8). V imenu zveze podpisuje pravnoobvezno predsednik ali eden njegovih namestnikov.

§ 4.

Dolžnosti zveznih pripadnikov.

Pripadniki zveze morajo pospeševati namene zveze in opuščati vse, kar je pripravno oteževati ali ovirati njih izpolnitev.

Slušati morajo odredbe, ki jih je ukrenilo zvezno vodstvo, zlasti tudi odredbe glede prispevanja k stroškom poslovanja in glede uravnave cen in kondicij in morajo dajati vsa potrebna pojasnila za njih pripravljane in izvrševanje. Podana pojasnila se ne smejo porabljati za druge nego za te pravkar imenovane namene zveze.

Pripadniki zveze morajo nadalje dati svoje obrate in svoje opravilno poslovanje nadzorovati, kolikor je potrebno, da se dosežejo nameni zveze.

To nadzorstvo izvršujejo posebni uradni organi, ki jih postavi trgovinski minister in ki morajo poročati trgovinskemu ministru o tem, kar opazijo.

§ 5.

Organi zveze.

Organi zveze so:

- a) zvezni zbor;
- b) zvezno vodstvo.

§ 6.

Zvezni zbor in njegove oblasti.

Zvezni zbor sestoji iz vseh pripadnikov zveze. Zvezno vodstvo (§ 8) mora zaslišati zvezni zbor pred vsemi odločbami in odredbami načelne vrste. Njegovi sklepi so obvezni za zvezno vodstvo.

Zveznemu zboru je zlasti naloženo:

- a) ustanavljati načela za ravnanje s stvarmi, oznamenjenimi v § 2;
- b) sklepati o zalaganju in porazdelitvi stroškov poslovanja gospodarske zveze;
- c) preskušati in odobriti računski sklep, ki ga predloži zvezno vodstvo;
- d) ustanavljati določne učine, ob katerih more zvezno vodstvo ali rabsodišče (§§ 10 in 15) nalagati kazni zaradi nereda, ter določati izmero teh kazni; pri tem se pa pri učinih, ki se preodkazujejo zveznemu vodstvu, da jih kaznuje, ne sme seči čez kazenski postavek 2000 K, v drugih primerih pa ne čez postavek 20.000 K za posamezni primer;
- e) postavljati odbore, da se poprej posvetujejo o določenih stvareh, ter postavljati strokovne skupine;
- f) privzemati pridane svete.

§ 7.

Opravični red zveznega zbora.

Zvezni zbor se zbira po potrebi na seje na Dunaju. Ako zahteva vladni komisar, ali na pismen predlog najmanj petih pripadnikov zveze je sklicati sejo v 14 dneh. Udje zveznega zbora ter vladni komisar se morejo vabiti na seje pismeno ali brzojavno.

Zvezni zbor je sklepčen, ako so se povabili vsi udje zveznega vodstva in vladni komisar in ako so navzoči trije udje zveznega vodstva in najmanj petinka pripadnikov zveze. Sklepa se z navadno večino glasov. Predseduje predsednik zveznega vodstva ali eden njegovih namestnikov. Predsednik ne glasuje. Ako so glasovi enako razdeljeni, odloči predsednik. Vladni komisar ne glasuje.

Udje zveznega zbora imajo vsakčas pravico staviti zveznemu vodstvu predloge, o katerih mora vodstvo sklepati čim prej.

S sklepom večine glasov navzočih se more odrediti, da morajo ostati tajni posamezni posvetovalni predmeti in nanje nanašajoči se poslediki glasovanja.

§ 8.

Zvezno vodstvo.

Zvezno vodstvo je sestavljeno iz predsednika, dveh namestnikov in iz pet udov, ki jih imenuje trgovinski minister izmed pripadnikov zveze.

Vsi pripadniki zveznega vodstva opravljajo svoje posle kakor častno službo.

Zvezno vodstvo zastopa zvezo na zunaj, zlasti vodi pogajanja z organizacijami drugih industrij v strokovnih stvareh. Vodstvo odloča v vseh prašanjih, v katerih ni izrečno določeno, da sklepa o njih zvezni zbor. Zveznemu zboru mora poročati o svojem delovanju.

Zvezno vodstvo je dolžno dajati račun o upravi denarja in mora vsako leto predložiti računski sklep zveznemu zboru, da ga popreskusi.

Zvezno vodstvo postavlja na predlog predsednika, oziroma njegovih namestnikov potrebne uradnike in pomožne moči, ki se plačujejo iz novcev zveze. Za namestitev oseb na vodilnem mestu je treba potrditve trgovinskega ministra.

Predsednik, ako je zadržan, eden njegovih namestnikov, sklicuje seje zveznega zbora in zveznega vodstva in predseduje v njih.

S sklepom zveznega vodstva se morejo na seje zveznih organov privzemati pridani sveti stalno ali od primera do primera.

Predsedniku, ako je zadržan, namestnikoma je naloženo vodstvo tekočih opravil in nadzorovanje notranjega službenega obrata. Uradniki in pomožne moči zveze so njemu podrejeni.

§ 9.

Opravični red zveznega vodstva.

Zvezno vodstvo se zbira po potrebi na seje na Dunaju.

Udje zveznega vodstva ter vladni komisar se morejo vabiti na seje pismeno ali brzojavno.

Zvezno vodstvo je sklicati na sejo v osmih dneh, ako to zahteva vladni komisar ali najmanj trije udje zveznega vodstva z navedbo razpravnih predmetov.

Zvezno vodstvo je sklepčno brez ozira na število došlih, ako so povabljeni vsi udje in vladni komisar. Zvezno vodstvo sklepa z navadno večino glasov. Ako so glasovi enako razdeljeni, se določi za sklep tisto mnenje, kateremu je pristopil predsednik.

Vladni komisar ne glasuje.

§ 10.

Kazni zaradi nereda.

Zvezno vodstvo more zaradi dejanj ali opustitev pripadnikov zveze, ki nasprotujejo tistim predpisom in odredbam, ki jih je izdalo zvezno vodstvo, da se dosežejo nameni zveze po tem ukazu, nalogati kazni zaradi nereda, ako je učin na podstavi sklepa zveznega zbora (§ 6 d), ki ga je odobrila trgovinski minister, postavljen pod kaznen zaradi nereda.

Ako je zvezno vodstvo naložilo kaznen zaradi nereda, se more razsodišče (§ 15) prositi za odločbo, ne da bi priziv imel odločivo moč.

Kazenski zneski se izterjavajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo

občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 11.

Posebne dolžnosti funkcionarjev in nameščencev zveze.

Udje zveznega vodstva ter vsi nameščenci zveze si morajo pri svojem poslovanju prizadevati z najpopolnejšo nepristranostjo in največjo vestnostjo.

Vsi funkcionarji in nameščenci zveze so dolžni brezpogojno molčati o vseh stvareh zveze, za katere zvedó v tej lastnosti in katerih izkoriščanje ali sporočanje na zunaj greši zoper namene gospodarske zveze ali se tiče opravičnih razmer pripadnikov zveze in morajo to pismeno obljubiti.

Pri vodstvu opravi je dolžnost zveznega vodstva s primernimi uredbami skrbeti za to, da se zabrani zlorabljanje ali sporočanje navedb o opravičnih razmerah, ki dohajajo zveznemu vodstvu. Pozivu, naj naznanijo navedbe, ki so jih pripadniki zveze podali pisarnici zveznega vodstva, morajo ustreči uradniki in pomožne moči le tedaj, ako jih na to pozove predsednik ali vladni komisar ali ako je zvezno vodstvo storilo na to mereč sklep.

§ 12.

Stroški poslovanja.

Za zalaganje stroškov poslovanja zveze morajo pripadniki zveze plačevati prispevke, ki jih določi zvezni zbor in ki se morejo izterjati po politični izvršbi.

§ 13.

Državno nadzorstvo.

Zveza je pod državnim nadzorstvom, ki ga izvršuje vladni komisar, ki ga je imenoval trgovinski minister.

Vladnega komisarja je vabiti na vse razprave in seje zveznih organov; on ima pravico vsakčes povzeti besedo in staviti predloge, o katerih se mora sklepati.

Nadalje ima pravico odložiti izvršitev sklepov in odredb zveznih organov in strokovnih skupin za toliko časa, da odloči trgovinski minister.

Vladni komisar ima tudi pravico vpogledovati v vse knjige, zapiske in opravilne spise organov gospodarske zveze in zahtevati vsa pojasnila, ki se mu zdé potrebna.

§ 14.

Državno odobrenje.

Odobrenja trgovinskega ministra potrebujejo vse odločbe, sklepi in odredbe zveznega zbora in zveznega vodstva, ki se tičejo:

- a) odkazovanja sirovin in pomožnih snovi in goriva posameznim podjetjem (§ 2 c);
- b) uravnave cen in prodajnih pogojev (§ 2 e);
- c) višine zveznih prispevkov, ako jih morajo pripadniki zveze plačevati po § 12;
- d) ustanovitve tistih določnih učinkov, ob katerih more zvezno vodstvo ali razsodišče nalagati kazni zaradi nereda, in določitev višine teh kazni (§ 6 d).

§ 15.

Razsodišče.

Za odločbo v vseh sporih med pripadniki zveze v stvareh zveze, nadalje v tistih primerih, v katerih smatrajo pripadniki zveze, da so prikrašani v svojih pravicah z odločbo ali odredbo, ki jo je ukrenilo zvezno vodstvo ali zvezni zbor, se ustanavlja razsodišče.

Odločbe in odredbe zveznega zbora ali zveznega vodstva, ki jih je odobril trgovinski minister (§§ 13 in 14), se ne morejo izpodbijati na razsodišču.

Dejanja in opustitve, ki merijo zoper odredbe ali predpise, ki jih je izdalo zvezno vodstvo po tem ukazu, mora zvezno vodstvo, ako nima samo po § 10 pravice naložiti kazni zaradi nereda, naznaniti razsodišču, ki naj razsodi, ali je naložiti kazni zaradi nereda.

Razsodišče odloča nadalje o prizivih, ki jih pripadniki zveze vlagajo zoper kazni zaradi nereda, ki jih je naložilo zvezno vodstvo.

Ako je za določene učine izmera kazni ustanovljena s sklepom zveznega zbora, ki ga je odobril trgovinski minister (§§ 6 d in 14 d), je

razsodišče vezano nanjo, kadar odmerja kazen. V vseh drugih primerih je izmera kazni prepuščena svobodnemu preudarku razsodišča; toda kazen zaradi nereda v vsakem posameznem primeru ne more presegati zneska 20.000 kron.

Razsodišče je sestavljeno iz sodniškega funkcionarja, ki ga postavi trgovinski minister v porazumu s pravosodnim ministrom, za predsednika in iz štirih udov ali njihovih nadomestnikov, ki jih imenuje trgovinski minister. Udje in nadomestniki opravljajo svoje posle kakor častno službo. Pripadati ne smejo zveznemu vodstvu.

Vse odločbe razsodišča so končno veljavne. Postopanje pred razsodiščem se ravna po določilih četrtega oddelka VI. dela civilnega pravnega reda, kolikor se iz predpisov tega ukaza ne pokaže kaj drugega.

Predsednik razsodišča more, uporablja za postopanje na rednih sodiščih veljajoče predpise, povabiti priče in izvedence in te osebe ter stranke zaslišati pod prisego.

Kazenski zneski se izterjajo na prošnjo zveznega vodstva s politično izvršbo in dohajajo občekoristnemu namenu, ki ga določi trgovinski minister na predlog zveznega vodstva.

§ 16.

Kazni po političnih oblastvih.

Prestopke tega ukaza kaznujejo politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 20.000 K ali z zaporem do šest mesecev, ako dejanje ne spada pod strožjo kazen. Te kazni se morejo nalagati tudi druga poleg druge.

§ 17.

Razpust zveze.

Zveza se razpusti, zaslišavši zvezni zbor, z odredbo trgovinskega ministra, ki odloči tudi o porabi morebitnega upravnega prebitka.

§ 18.

Začetek veljavnosti.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Wieser s. r.

331.

Ukaz trgovinskega ministra v porazumu s pravosodnim ministrom, ministrom za železnice in ministrom za deželno bran z dne 6. septembra 1918. l.

o prometu s pluto vsake vrste.

Na podstavi zakona z dne 24. julija 1917. l. (drž. zak. št. 307) se zaukazuje tako:

§ 1.

Kdor ima v hrambi plutovino, okrasno plutovino, plutove drobtine, plutove odpadke vsake vrste, plutova zrna, plutov zdrob, plutovo moko, rabljene zamaške (stare zamaške), vseeno ali iz naravne plute ali umetne plute, v množini več nego 5 kg skupaj, je dolžen to zgласiti najkasneje do 30. dne septembra 1918. l. pri Avstrijski družbi z o. z. za skupljanje plute na Dunaju, tačas X., Davidgasse 97.

Ta zgласila je podajati pismeno po stanju 1. dne septembra 1918. l. in oddajati pošti priporočeno v prevoz. Obsegati morajo množino blaga, ločeno po vrstah blaga, kraj skladišča ter ime in stanovališče tistega, ki ima pravico razpolagati.

Ta določila ne veljajo za zaloge, ki so v posesti države in vojaške uprave.

Trgovinski minister lahko tudi v bodoče zaukaže, da je od primera do primera ali obdobjno zglaševati posamezno ali vse v prvem odstavku tega paragrafa imenovano blago.

§ 2.

Plutovina in okrasna plutovina se sme otujevati le avstrijski družbi z o. z. za skupljanje plute ali skupljalcem, ki jih je pooblastila.

§ 3.

Zbiranje in razbiranje v § 1 tega ukaza imenovanega blaga, izvzemši plutovino in okrasno plutovino, ter kupčevanje po običajni poti od zbiralca do kupčevalcev, od teh do skupljalcev, pooblaščenih po avstrijski družbi z o. z. za skupljanje plute, nadalje neposrednje prodajanje

takega blaga avstrijski družbi z o. z. za skupljevanje plute ni omejeno. Podjetja, ki podelujejo ali obdelujejo to blago v svojem obratu, pa ga smejo pridobivati le po gospodarski zvezi obrti, podelujočih pluto (§ 6).

Po avstrijski družbi z o. z. za skupljevanje plute pooblaščenim skupljevalci so dolžni prodajati imenovani družbi vse tvarine plute, ki so jih pridobili. Prevzemne cene določi gospodarska zveza pluto podelujočih obrti in zanje je treba odobrenja trgovinskega ministra.

§ 4.

Trgovinski minister lahko odredi izjeme od določil §§ 2 in 3 tega ukaza.

§ 5.

Avstrijska družba z o. z. za skupljevanje plute mora v § 1, odstavek 1 tega ukaza imenovano blago prevzemati od skupljevalcev, ki jih je pooblastila, na podstavi natančnejših določil, ki jih ustanovi trgovinski minister.

Nadalje mora po prostem kupovanju pridobivati blago enake vrste, ki se ji neposrednje ponuja od druge strani. Ako se pri tem ne doseže sporazumljenje med posestnikom blaga in avstrijsko družbo z o. z. za skupljevanje plute, in se blago ne prevzame, ostane posestnik glede množin blaga, ki se niso prevzele, tudi nadalje vezan na določila §§ 2 in 3 tega ukaza.

§ 6.

Avstrijska družba z o. z. za skupljevanje plute mora blago, ki ga je nabavila, imeti na razpolaganje gospodarske zveze pluto podelujočih obrti, ki ukrene nadaljnje zaukaze.

§ 7.

Vsa pravna opravila, ki so se sklenila o blagu, imenovanem v § 1, odstavek 1, preden dobi ta ukaz moč, se razveljavljajo, kolikor nasprotujejo določilom §§ 2 in 3 in kolikor niso izpolnjena do dne, katerega dobi ta ukaz moč. Pravica zahtevati dodatno izpolnitev ali povračilo škode zaradi neizpolnjene pogodbe se ne more uveljavljati.

Zahteve zaradi neizpolnjene pogodbe, ki so nastale, preden dobi ta ukaz moč, ostanejo neizpremenjene. Zahtevati se pa ne more dodatna izpolnitev, temveč le povračilo škode.

Določila tega paragrafa se ne uporabljajo na tekoče sklepe vojaške uprave in državne uprave.

§ 8.

Trgovinski minister lahko odredi za posamezno ali vse v § 1, odstavek 1 tega ukaza imenovano blago ponudbeno dolžnost in oddajo avstrijski družbi z o. z. za skupljevanje plute ali od nje pooblaščenim skupljevalcem — eventualno po najvišjih cenah.

V taki odredbi trgovinskega ministra označene predmete je ponuditi avstrijski družbi z o. z. za skupljevanje plute v 8 dneh po odredbi z natančnim oznamenilom vrste blaga in množin ter kraja skladišča. Ponujati je dolžen hranilec. Ako ta nima istočasno pravice razpolagati, mora hkratu s ponudbo naznaniti avstrijski družbi z o. z. za skupljevanje plute ime in stanovišče tistega, ki ima pravico razpolagati.

Ponudba se mora poslati s priporočenim pismom.

Ako ponudniku v 21 dneh po prejemu potrdila, da se je vložila ponudba, ne dojde obvestilo avstrijske družbe z o. z. za skupljevanje plute o tem, da prevzame ponujene množine, more svobodno razpolagati z njimi. Tudi v tem primeru se ne sme zadevno gradivo odplatno ali brezplačno oddati obratom, ki obdelujejo ali podelujejo to blago, niti ga ne smejo pridobiti taki obrati.

Do časa, oznamenjenega v sprednjem odstavku, je prepovedano vsako določilo tega paragrafa nasprotujoče razpolaganje s ponujenim blagom. Z blagom je treba na posestnikove stroške skrbno ravhati in ga shraniti.

Morebitna nadaljnja določila glede prevzeta blaga po avstrijski družbi z o. z. za skupljevanje plute ali od nje pooblaščenih skupljevalcev ukrene trgovinski minister.

Ako se izdadó odredbe, omenjene v prvem odstavku tega paragrafa, je uporabljati po § 3, zadnji odstavek, ustanovljene prevzemne cene.

Zalog, ki so v posesti države in vojaške uprave, se ne tičejo odredbe, ukrenjene na podstavi tega paragrafa.

§ 9.

Ako se pošilja blago v § 1, odstavek 1, označene vrste po železnicah ali plovstvenih podjetjih, mora pošiljač prilejati voznim listinam

za vsako pošiljatev prevozno potrdilo, ki ga je izdala avstrijska družba z o. z. za skupljanje plute po priloženem vzorcu.

Za pošiljatve vojaške uprave, nadalje za pošiljatve iz Ogrskega, iz Bosne in Hercegovine in iz carinskega inozemstva ni treba takih prevoznih potrdil.

Pošiljatev, ki so že oddane prevoznemu zalogu v času, ko dobi ta ukaz moč, se ne tičejo ta določila.

§ 10.

Da se zagotovi izpolnjevanje določil tega ukaza, more trgovinski minister postaviti kontrolne organe, ki imajo vsakčas pristop v vse obrate in skladiške prostore, katerih se tiče ukaz, in katerim je na zahtevanje dovoljevati vpogled v vse zadevne opravilne knjige, dopise in druge zapiske.

§ 11.

Prestopke tega ukaza in na njegovi podstavi ukrenjenih oblastvenih odredb, ter vsako sodelovanje ob preprečenju v tem ukazu ali na njegovi podstavi ustanovljenih dolžnosti kaznujejo, ako ne spadajo pod strožjo kazen, politična oblastva prve stopnje z denarnimi kaznimi do 20.000 K ali z zaporom do 6 mesecev. Te kazni se lahko nalagajo tudi druga poleg druge. Vrhutega se lahko izreče, da zapade v § 1 imenovano gradivo, katerega se tiče kaznivo dejanje, in če se je storil prestop v izvrševanju obrti, tudi izguba obrtne pravice.

§ 12.

Ta ukaz dobi moč z dnem razglasitve.

Wieser s. r.

332.

**Razglas ministra za notranje stvari
z dne 10. septembra 1918. l.,**

da se izpreminjajo meje vojnih ozemelj v Avstriji.

Vrhovno poveljstvo armade je na podstavi
§ 1, odstavek 1, ukaza vsega ministrstva z dne

17. avgusta 1915. l. (drž. zak. št. 241) sodna
okraja Landeck in Ried političnega okraja Landeck
izločilo iz ožjega vojnega ozemlja in ju odkazalo
širjemu vojnemu ozemlju.

Gayer s. r.

